

BUITEN

25^E JAARGANG N^O. 44

ZATERDAG 31 OCTOBER 1931

IN EEN DORPJE EVEN BUITEN NICE

Redactie: Mr. P. J. A. BOOT

INHOUD:

DE ROEP VAN DEN SCHEEF-GEHOORNDEN ELAND, DOOR CHARLES G. D. ROBERTS (I)	
EVEN BUITEN NICE (GEÏLL.) DOOR THEO DE VEER	BLZ. 517, 520—523
DE BAMILIKÉ'S (GEÏLL.) DOOR LINTER	BLZ. 522—525
HET ZWEEFKAMP VAN DE ALG. NEDERL. ZWEEF- VEREENIGING TE EGMOND AAN ZEE (SLOT) (GEÏLL.), DOOR WILLEM STUMPF	BLZ. 525—526
POSCHENHOF, OCTOBER 1931 (GEÏLL.), DOOR M. VAN ITTERSUM-VAN ITTERSUM	BLZ. 526—528
DE PATROON DER JAGERS, DOOR F. W. DRIJVER	BLZ. 519, 528
HAWORTHIA MARGARETIFERA VAR. GRANATA EN CACTUS MICROSPERMUS (ILL.)	BLZ. 527—528

Men gelieve alle stukken voor Redactie en Administratie bestemd te zenden naar **Rokin 74-76, Amsterdam**. Bijdragen dienen vergezeld te gaan van postzegels voor eventuele terugzending.

De roep van den scheef-gehoornden Eland

I) DOOR CHARLES G. D. ROBERTS

I

DE herfst-maan hing rond en honig-kleurig over het gladde wildernis-meer. In haar onbewolkten glans geleken de oeverrand en de zanderige landtong op platen van zuiver ivoor tusschen het reflecteerende staalblauw van het water en het gevlekte duister van het dichte gebladerte op het strand.

Achter de beschutting van dit volle gebladerte — groote neerhangende bladeren van water-esch en ahorn — zat de gestalte van een man met zijn rug tegen een boom geleund, bijna onzichtbaar in de warreling van diep-donkere schaduwen. Met zijn geweer steunend tegen den boomstam naast hem en een lange bazuinvormige rol van berkenbast in de handen, gluurde hij door de bladeren heen naar de glanzende stilte, terwijl zijn ooren zoo scherp luisterden, dat ze van tijd tot tijd het stroomen van het bloed door zijn aderen schenen te kunnen hooren. Doch uit de in maanlicht gedrenkte wildernis kwam geen geluid, behalve, van tijd tot tijd, die groote, zwakke, fluisterende zucht, slechts hoorbaar voor de scherpste ooren, waarin het oude woud zijn tevredenheid schijnt te betuigen als er geen wind is om zijn droomen te verstoren.

Joe Peddler had een gemakkelijke houding aangenomen in zijn schuilhoek, zoodat hij zich niet behoefde te bewegen. Hij was er op uit gegaan om elanden te roepen en hij kende de noodzakelijkheid van stilte. Hij wist hoe ver en hoe onbegrijpelijk het nieuws van de komst van een indringer zich door de wildernis verbreidt; maar hij wist ook hoe snel de wildernis dit bericht vergeet, als de indringer slim genoeg is om zich onzichtbaar te maken. Als hij zich slechts een poos doodstil houdt, schijnen de waakzame bewoners der wildernis te denken dat hij dood is en begeven zij zich als te voren aan hun slinksche bezigheden.

Even later greep Joe Peddler zijn geweer en legde het op de knieën. Toen bracht hij de bazuin van berkenbast aan de lippen en bracht daaruit den vreemdsoortigen, heeschen kreet te voorschijn, waarmee de wijfjes-eland het mannetje roept. Het was een ruwe, onwelluidende kreet, een soort van lang-gerekt, blatend geloei; niettemin was er een tooverkracht in dien vreemden roep, waardoor het de eenig passende stem leek in die in maanlichtbetoovering verzonken wildernis.

Joe Peddler was zoo volleerd in het gebruik van den berkenbast-hoorn, dat zijn blazen er op niet slechts den elandstier kon misleiden, doch ook de voorzichtige koe, of een wijfjes-besluipenden beer, of, een enkele maal, zelfs een ervaren, scherp luisterenden collega-woudlooper. Hij liet den roep twee- of driemaal schallen en bleef dan eenige minuten luisteren, overtuigd dat hij op een dergelijken, schitterenden avond niet lang op een antwoord zou behoeven te wachten.

En dat hoefde hij ook niet. Als de elandstier op den roep van het wijfje toesnelt, komt hij soms luidruchtig en uit-

dagend, met gekraak van struikgewas en tartend stooten van zijn groot gewei tegen de takken en boomen waardoor hij zich een weg baant. Andere keeren komt hij zoo zacht als de vlucht van een uil.

Peddler keek uit op de leege blankheid van het strand. Een oogenblik liet hij zijn oogen rusten op de donkere schaduw naast hem, waar een boschmuis bijna tegen zijn uitgestrekt been was aangelopen en nu vluchtte met angstig gepiep. Toen hij weer naar het midden van den oever keek, teekende zich daar zwart en frisch de gestalte van een elandstier tegen den valen glans af, met zijn grooten snoet met de overhangende bovenlip opgeheven, terwijl hij zoekend rond keek naar haar die dien roep had doen hooren.

De groote stier had een prachtig gewei, een kop waar iedere jager trotsch op kon zijn, doch Joe Peddler hief zijn geweer geen oogenblik op. De strenge jachtwetten van New Brunswick stonden voor iederen jager slechts het doden van één stier per seizoen toe. Joe Peddler zocht één specialen stier. Hij wou niets weten van dat groote dier, dat zoo uitdagend voor hem stond en niets was verder van zijn gedachten dan om een kogel door dien frisch-gehoornden kop te jagen.

De stier begreep er blijkbaar niets van, dat er geen koe op den oever stond om hem te ontvangen na dien herhaalden roep. Daardoor werd hij kwaad, wellicht in de gedachte, dat een mededinger hem vóór was geweest. Hij begon met een trappenden hoef op het zand te stampen, zoo luid grommend en snuivend dat iedere mededinger op een halve mijl afstand hem zou hebben gehoord en was toegesneld om die uitdaging te beantwoorden. Toen liep hij naar den dichtstbijzijnden struik en begon daar met zijn gewei op te slaan.

Het teleurgestelde dier stond nu met zijn rug naar de struiken gekeerd waarin Joe Peddler verborgen zat. Gehoor gevend aan een gril, bracht de woudlooper den berkebast-hoorn opnieuw aan de lippen en stootte, zachtjes grinnikend, weer den roep-toon uit.

Maar op wat er nu volgde, was hij niet bedacht geweest. Bliksemsnel draaide de stier zich om en zonder een seconde te aarzelen, rende hij in vollen draf op het boschje struikgewas toe.

Het was een hachelijke toestand en Peddler schold zichzelf uit voor een stommen idioot. Geruischloos sprong hij op en greep naar zijn geweer. Maar eerst wou hij iets anders probeeren in de hoop het leven van het dier daardoor te kunnen sparen.

„Maak dat je weg komt!” beval hij heel streng en duidelijk.
„Vooruit! zeg ik je”.

De stier bleef zoo plotseling stilstaan, dat zijn hoeven het zand omwoelden. Er was beslist iets erg vreemds aan dat boschje. Eerst klonk er de roepstem van zijn wijfje uit. En dan sprak het met de stem van een mensch. En er was iets in die stem dat als een ijskoud bad op hem werkte. Wel tien tellen lang bleef hij onbewegelijk staan staren naar dat onverklaarbare gebladerte. De aanmatigende gloed in zijn oogen verdoofde tot angst. En toen, volkomen door paniek bevangen, deed hij een plotseligen zijsprong en rende blindelings door het bosch alsof hem een heirleger van duivels achterna zat.

Peddler lachte zachtjes, rekte zich uit en ging weer zitten om opnieuw zijn geluk te beproeven. Nog een paar uren bleef hij zoo geduldig zitten wachten en liet van tijd tot tijd den roep weerklinken, waarbij hij al zijn kunnen te baat nam om de juiste modulaties in den ruwen toon te leggen. Doch het lukte hem niet uit de door maanlicht overgoten eenzaamheid een antwoord te lokken. Ten slotte overviel hem een onweerstaanbare slaap.

„Ik denk dat de ouwe scheef-hoorn vanavond een anderen kant op is gegaan” mompelde hij, luid gapend opstaande. „Ik ga naar kooi”. En met het geweer onder den eenen arm en den hoorn van berkebast onder den anderen, liep hij naar het glanzende strand en naar den met elzen begroeiden inham waar zijn kamp verborgen lag.

Terwijl hij snel door het maanlicht pagaaide naar het onder-einde van het meer waar hij zijn kamp had opgeslagen op een hoogen, drogen heuvel vlak bij het water, peinsde Peddler over het doel van zijn speurtochten. Het was geen gewone eland, hoe prachtig zijn gewei ook mocht zijn, die hem hierheen gelokt had naar dit afgelegen, bijna ontoegankelijke gebied van meren en moerassen die de bron vormden van den noordelijken arm van den Ottanoonsis. Die stier was, volgens de verhalen der Indiaansche vallenzetters, van een grootte, die onbekend was in de annalen van het tegenwoordige eland-

geslacht; en Peddler, die zijn geweldige sporen in het slijk bij den inham had gezien, was volkomen bereid dit te gelooven. Zij geleken op de hoef-afdrukken van een vóór-historisch monster. Maar niet om zijn grootte joeg Peddler op den reusachtigen stier. Volgens het verhaal der Indianen geleeke het gewei van dien stier op geen enkel eland-gewei dat zij ooit gezien hadden. De rechter hoorn was geweldig, lang en breed vertakt, minstens wel een voet of meer langer en breeder dan eenige andere, maar geheel normaal van vorm. De linker daarentegen was niet slechts maar half zo groot als normaal, doch zoo fantastisch misvormd, dat hij naar beneden, inplaats van naar boven, was gegroeid. En Joe Peddler was vast besloten dien kop te bemachtigen alvorens een jager uit Engeland of Amerika hem vóór kon zijn.

Aan het einde van het meer gekomen, liet hij de kano landen aan een begroeide landtong dicht bij zijn kamp en liep zowat honderd el langs het strand en door de struiken naar een bron, die hij dien ochtend had ontdekt. De ware woudlooper maakt soms groote omwegen om uit een koele bron te drinken, omdat hij een tegenzin heeft in het flauwe water van meren en stroomen. Hij wierp zich plat voorover op haar rotsrand en bracht er zijn dorstige lippen bij.

Doch juist toen hij zijn eersten verrukkelijken, verkoelenden teug opsloopte, brak er een geweldig gekraak los in het struikgewas achter hem. In een oogwenk stond hij overeind. In het volgende was hij met één sprong over den plas heen en rende zoo hard hij kon naar den dichtstbijzijnden boom met een eland, die zoo groot leek als een olifant, vlak op zijn hielen.

De naastbijzijnde boom, een jonge berk, was niet zoo groot als hij wel gewenscht had, maar hij kon zich den tijd om te zoeken en te kiezen niet veroorlooven. Hij draaide om den stam heen, sprong op naar den laagsten tak, trok er zich aan omhoog en klom zoo vlug hij kon naar een veilige plaats. Hij bereikte ze, maar met letterlijk niet meer dan een handbreedte voorsprong. Toen het zwarte monster bij den boom was gekomen, stuitte het zijn vaart en bijna op hetzelfde oogenblik lichtte het zijn rechter-voorpoot op tot hoog boven zijn kop en trapte bliksemsnel naar Peddler's voet, die juist over een tak verdween. De slag miste den voet zelf, maar hij raakte eventjes den dikken rundleder schoen die den voet omhulde en sneed er, als met een mes, een laagje leer af. Peddler klom nu verder omhoog en keek toen met belangstelling op zijn aanvaller neer.

„Ik zou zoo zeggen, dat ik je nu wel gevonden heb, ouë scheef-hoorn”, zei hij langzaam en spuwde, niet minachtend, doch peinzend, op den vreemdsoortig geknotten en misvormden hoorn. „Maar zeg! Die Indianen zeiden er nooit wat van, dat je zóó zwart en zóó ongelooflijk vlug bent. Ik wou, dat je zoo vriendelijk was om me terug te laten gaan naar mijn kano om mijn geweer te halen!”

Maar zulk een Don Quichotte-achtige beleefdheid scheen volstrekt niet in de bedoeling van den reus te liggen. Zoodra hij begreep, dat zijn vijand buiten het bereik van zijn trappende hoeven en stootend gewei was, probeerde hij, in den trots op zijn kracht en gewicht, den boom omver te halen. Alsof het een één-jaars boompje was, richtte hij er zich tegen op, sloeg zijn voorpooten er omheen en stootte er met alle kracht tegen in een poging om hem omver te duwen. Toen de dunne, jonge boom trilde en schudde door de kracht van dien aanval, klemde Peddler zich met beide armen aan zijn hooge zitplaats vast en betreurde het van ganscher harte, dat hij geen tijd had gehad een sterker schuilplaats te zoeken.

Wel vijf minuten bleef de reus tegen den boom drukken en stooten, hijgend als een locomotief, terwijl hij met zijn achterhoeven voren in den grond trok. Ten slotte scheen hij echter tot de erkenning te komen, dat die speciale boom te sterk voor hem was. Hij ging een paar el achteruit en stond Peddler door de takken heen aan te staren, minachtend snuivend en zijn misvormd gewei schuddend, alsof hij zijn tegenstander tartte om naar beneden te komen. Peddler begreep die uitdaging even goed als was ze in het zuiverste Engelsch tot hem gericht.

„O, ja”, zei hij grimmig, „ik zal wel naar beneden komen, maar straks. En als ik het doe, zal het je niks bevallen; hoor wat ik je zeg!”

Wel een half uur lang bleef de reusachtige stier bij den boom staan grommen en blazen en stampen met een onvermoebaren strijdlust, die zijn geduldigen gevangene met bewondering vervulde en hem des te onwrikbaarder deed besluiten zich in het bezit te stellen van dit onvergelyklijk gewei. Tenslotte bleef het woedende dier echter plotseling onbewege-

lijk scherp staan luisteren. Peddler begreep niet waar hij naar luisterde. Doch even later hoorden zijn eigen ooren het ook — het zwakke en verwijderde roepen van een wijfjes-eland aan het andere einde van het meer. De stier, zijn woede tegen Peddler vergetend, draaide om met de lenigheid van een kat en ijde dwars door de struiken langs het strand zoo hard als hij loopen kon. Verstijfd en verkild — want de lucht van dien frisschen October-nacht was doordringend kil — klom Peddler van zijn hooge zitplaats af. Omdat hij vasthoudend van aard was, liep hij eerst naar de bron en voltooide zijn gestoord drink-festijn. Zou hij dadelijk het spoor volgen? Maar het was al bijna ochtend en hij was zoowel doodmoe als half uitgehongerd. Hij meende, dat de stier, die zich niet opgejaagd voelde, dien nacht na de ontmoeting met het wijfje, niet ver zou trekken, doch veel eer een dicht struikgewas zou opzoeken om enkele uren van slaap te genieten. Hij raapte zijn geweer op en liep naar zijn kamp, vastbesloten krachten te verzamelen voor een langen tocht op den volgenden ochtend.

II

Hoe volleerd Peddler ook was in de gedragingen der bewoners van de wildernis, faalde zijn berekening toch bij dien specialen stier, wiens gewoonten even uniek leken als zijn grootte en zijn gewei. Toen hij kort na zonsopgang het spoor volgde, bracht hem dit op de plaats, aan het boven-einde van het meer, waar de stier het roepende wijfje had gevonden. Van dit punt af leidde het spoor weg van het meer naar de rij lage heuvels, die de scheiding vormden tusschen de Oostelijke en de Zuid-westelijke armen der rivier. Tegen den middag bereikte Peddler de plek waar het wijfje, vermoeid door dien snellen tocht, in de struiken was gaan slapen. De stier echter, voortgedreven door zijn ontombaren geest, was zonder ophouden doorgelopen.

Den geheelen dag volgde Peddler zonder poozen dit onmiskenbare spoor. Hij trok over de heuvels, daalde neer in de ruwe en eenzame vlakte ten Oosten daarvan en bereikte tegen zonsondergang weer een groot, stil meer. Daar hij overtuigd was dat zijn prooi, onbewust van de achtervolging, eenigen tijd in deze aangename omgeving zou vertoeven, zocht Peddler tot hij een bemost kuiltje boven op een rotsblok had gevonden en vleide zich daarin neer om eenige uren van slaap te genieten. Weinig wist hij, dat de stier, die op zijn eigen spoor was teruggekeerd, hem al langer dan een half uur volgde, dezen keer niet in woede, maar fel nieuwsgierig.

Juist toen de maan opkwam boven den lagen horizon, waartegen de toppen der pijnboomen zich afteekenden, werd Peddler wakker. Door de struiken kruipend, bereikte hij een schuilplaats, die zijn vlugge blik al vroeger had ontdekt, vlak bij den oever: een groote, vlakke steen aan den voet van de rots, waarvoor jonge dennen een scherm vormden. Achter een ander boschje jonge dennen verscholen, onbewegelijk als een doode boom, stond de scheef-gehoorde eland-stier hem met de grootste belangstelling en nieuwsgierigheid te bespieden. Zijn woede van den vorigen avond en zelfs de herinnering daaraan, scheen geheel uit zijn geheugen gewischt.

Doch toen eenige minuten later uit dien nauw zichtbaren schuilhoek, waar hij nog juist vaag de vormen van den ineengedoken man kon onderscheiden, de roep van een eland-wijfje door de stilte opklonk, opende de groote stier zijn oogen en neusgaten wijd van verbazing. Hoe kon een eland-wijfje het in haar kop krijgen om zich zoo dicht in de gevaarlijke nabijheid van een mensch op te houden? Doch neen, zijn oogen overtuigden hem, dat zich geen eland-wijfje in de schuilplaats van den man bevond. Waar kon het dan zijn? Spiedend keek hij om zich heen. Zij was nergens te zien. Hij snoof de windstille nachtlucht op. Zij voerde hem geen geur van haar tegemoet. Hij stak zijn groote, gevoelige ooren vooruit om te luisteren. En weer klonk de roep. Ontwifelbaar de stem van een eland-wijfje. (Slot volgt)

DE PATROON DER JAGERS

HUBERTUS, zoon van den hertog van Aquitanië, die verkeerde aan het hof van den Merovingischen koning Theodorik III, dreef zijn hartstocht voor de jacht zóó ver dat hij zich niet ontzag deze in de „Stille Week” in de Ardennen bot te vieren. Plotseling — aldus zegt de legende — verschijnt hem een hert met een stralend kruis tusschen het gewei. (Slot op bladz. 528)

EVEN BUITEN NICE. TOURETTES-LEVENS

EVEN BUITEN NICE

Boire l'allégresse
Avec une maîtresse
C'est de Mahomet la félicité;
Mais sur la montagne
Manger des castagnes
Vaut mieux que l'amour sans la liberté!
(FRÉDÉRIC MISTRAL).

I. **E**EN ochtend laat in October . . . Een van die heerlijk zonnige, goddelijk mooie herfstochtenden zooals men ze werkelijk alleen aan de Côte d'Azur maar kent. . . . Met hier en ginds een lichten nevel nog in hunne flankkuilen, staan de heuvels en de bergen achter Nice strak tegen een wolkenloozen hemel van diep blauw en goud. Aan hun voet ligt, wijd gestrekt onder een warm karmijn van daken, in een stralend zonlicht, de somptueuze, blanke stad met haar avenues en haar palmen en haar laurieren. Van de Middellandsche zee uit komt nauw' merkbaar een licht briesje over de kust. Reeds is het opwekkend koel 's morgens, de heerlijke koelte van een najaar in het zuiden, van een najaar te midden van cactussen en olijven. Tusschen een dubbele rij geelbruin kleurende platanen ligt vóór mij een weg naar buiten toe, de „vallée du Paillon” in, een weg die ik dikwijls wandel wanneer ik, moe van m'n werk en van het stadlawaaï, een dag rust in de „campagna” ga zoeken. Een mooie, breede weg, die, de ruw steenen bedding van den Paillon volgend, al spoedig langs lommerrijke olijfgaarden en landelijke tuinen, en voorbij pittoreske „bastida's” en teekenachtige, oude hofsteden hier en daar, tusschen de bergen voert.

II. Laat October . . . En zoo kleuren in de tuinen op mijn weg buiten Nice dan nu overal naast de rozen de herfstbloemen — de citroengele en de karmozijne dahlia's, en de stemmig violette asters, en de witte en de bruinroode chrysanten. Bloemen, voor de binnenkort te komen feestdagen van het najaar — voor „Toussaint” en voor het pieuze „fête des Morts”. Bloemen, die mij er om dezen tijd onwillekeurig altijd weer bij momenten aan een naïeve, antieke „legende niçoise”

en aan de vroegere gebruiken doen denken waarvan mij jaren geleden, in verband met het vieren dier herfstfeesten, hier buiten eens werd verteld. Dahlia's, en asters, en chrysanten . . . immers waren ze ook reeds in het verleden altijd al niet voor het grootste deel bestemd om op den dag van het „fête des Morts” er de rustplaats der dooden mede te sieren, — der dooden, die, naar de oude legende hier rond Nice luidde, nimmer verzuimden den nacht te voren hunnen nakomelingen dan eerst een bescheiden bezoek te komen brengen? Vandaar dat men in den ouderwetschen tijd, hier in de „campagna”, op dien avond de tafels dan ook overal gedekt vond als voor het grootste festijn. Waarbij het mooiste, eigengeweven tafelgoed, het fijnste, naar bergamot of naar lavendel riekende feestlinnen, uit de oude, donker eiken kasten was te voorschijn gehaald, bloemen waren opgezet, en even zooveel extra couverten waren neergelegd als er dien nacht gasten uit het hiernamaals werden verwacht. En dus zat men dan 's avonds gezellig, huislijk rond den traditioneeelen grooten schotel met warme kastanjes bijeen, dronk men witten wijn, en werd het verleden herdacht en er door allen tot laat toe gebeden voor hen die niet meer van deez wereld waren, — voor de afgestorvenen, van wier discrete tegenwoordigheid dien nacht een ieder stellig was overtuigd.

III. Nu eens langs heuvels waartegen tot hoog het nobele, zilverachtige gebladerte en het mooie donkere hout van knoestige olijven, of waartegen dicht kreupelhout, waartusschen — hier en daar en ginder verspreid — de kaarsrechte stammen en het sombere groen van een kleine „pinède”, van een klein brokje stil dennenbosch, . . . dan weer voorbij enkele appelgaarden, of langs een plekske wijnland, of voorbij moestuinen waarin op plaatsen nu de ronde, decoratief hel-oranje vrucht der Japansche „kaki” kleurt, of langs enkele akkers vergeelde maïs naast een curieuzen, ouden, wingerdbegroeiden „mas provençal”, of rond een kleine, blanke, „bastida” er in de

koele schaduw van een venerebelen, breed spreidenden vijgeboom, . . . iets verder weer eensslags voorbij een brok chaotische wildernis van grauwe rots waartusschen hier en daar een paar dwergacacia's in gouden herfsttooi, ofwel een verlaten steengroeve met bezijden daarvan een primitieve, verweerd-houten „cabane": wat cactus en een eenzame cypress, . . . dñs gaat, de breede kiezelbedding der rivier steeds volgend, al verder mijn weg de „vallée du Paillon" in, — kom ik er langs dorpjes en gehuchten al meer en meer tusschen de bergen. Tusschen dicht beboschte bergen, van een stemmig, bestorven donkergroen, afgewisseld door nijdig geribte, vaak bizar gevormde, naakte toppen van een in de zon nu zacht grijsgeel met teer paarse reflexen. Bergen, waarop gansch in de hoogte, in den regel als een arendsnest op een moeilijk toegankelijke, steile rots gelegen, hier en ginds nog weer een dorp, — een of andere pittoreske, oud feudale „bourg" met zijn grijze kasteelruïne en zijn vierkanten, stompen kerktoren en zijn antieke, grauwe, hoge huizen veilig dicht tegen elkaar aan, — een dier vele dorpjes hier in de Alpes-Maritimes, waarvan het „air de défi et de domination" herinneringen opwekt aan verhalen van hoovaardige en strijd lustige seigneurs en van troubadours en schoone, romantische burchtvrouwen.

IV. Zoo dan onder anderen ook heeft er Peillon zijn hooge, steile rots waarop het, door hechte muren omgeven, in de onveilige dagen van vroeger werd gebouwd, — een gigantisk brok aschkleurige rots, bijkans geheel door diepe afgronden omringd, met als achtergrond een wild fantastisch landschap van naakte, zonnedoorschroeiende bergen, aan wier voet het fluweelige, zilverschachtige groen van uitgestrekte olijfgaarden. Het oude dorpje Peillon, . . . Dioù! hoe veilig moeten zijn bewoners zich in vroeger tijd daar boven wel hebben gevoeld! Eenmaal de poorten gegrendeld en de zware ijzeren hekken neergelaten, was ze immers onneembaar, hun „bourgade" van dicht tegen elkaar gebouwde grauwe steenen huizen binnen sterken verdedigingsmuur! 't Is waar, sinds is veel veranderd. En z'n wallen en z'n bastions en z'n antieke poorten bezit het dorpje dan ook al sedert lang niet meer. Toch, . . . trots dat al, heeft Peillon, van beneden uit de vallei gezien, iets uitgesproken middeleeuwsch nog, iets bijkans „méfiant et farouche"

RUÏNE VAN HET OUDE FEUDALE CHATEAUNEUF-DE-CONTES

nog altijd. (Gelijk trouwens nog zoo vele oud seigneuriale plaatsjes in de bergen rond Nice). Niets dan een bloot voorkomen toch evenwel . . . Want ziet!, eenmaal langs een smal, steil, zigzagswijs omhooggaand pad boven bij het dorp gekomen, krijgt men van Peillon plots een gansch ander beeld — toont het zich zooals het in werkelijkheid nu is: een kleine, paisibele „bourg" van nauwe, primitief beklinkerde, sterk hellende straatjes en deels overdekte steegjes tusschen stille, hooge huizen van een sober grijs steen, — een waarlijk niet onvriendelijk plekske, met zijn bochtige „rue Soutrana" en zijn genoeglijk rustieke „rue Soubrana" en zijn minuscule „place" met haar nu gelende platanen en haar aardigen, ouden fonteinbak waarin het zacht gemurmelen en geplas van koel bergwater. En dan, . . . zijn het er niet immers ook altóós nog weer — overal aan de Côte d'Azur — de zon, en het pure blauw van den hemel, alsook hier en daar vaak een brokje landelijke tuin, of tegen een muurtje of in een vensterbank wat leuk brutale bloemen-, of boven een stoep of tegen een steenen buitentrapp wat sappig gekleurd wingerdgroen, die aan m'n dorpjes hier aantrekkelijkheid weten te geven?

V. Contes . . . Wel, ziedaar dan weer een gansch ander genre van dorpske in de „vallée

EVEN BUITEN NICE. PEILLON

du Paillon!" Een dorpske ditmaal, met blij kleurige, pro-
perre huisjes, en met een vriendelijk, blank kerkje in het
midden, en met coquette kroonboompjes rondom; het al,
men zou zeggen, als zóó uit een Neurenberger speelgoed-
doos. Ziet! en dat dan bijkans geheel en al omgeven door
een landschap van bergen waartegen overal het kruimig,
lichtgrauw groen van olijfgaarden, afgewisseld door het tin-
telende herfstgeel en -bruin van bosschen tamme kastanjes,
met als scherp contrast hier en ginds er tusschen het som-
ber, fluweelig donker van een dennenwoud. Contes . . . Ja,
werkelijk iets zeer „gracieux et souriant" heeft dit oude
plaatsje! Iets bijzonder innemends, iets buitengewoon vrien-
delijks! Zonder toch evenwel maar in het allerm minst daarbij
in het banale of in het „zoete" te zijn vervallen. Integendeel,
— die smalle, sterk hellende, hoekige trapstraatjes, met in
het midden er als een kleurige looper hun plaveisel van ruwe,
dof bloedroode klinkertjes, . . . die knussig kleine „Place
de la République" er, met hare oude, monumentale, grijs
steen fontein onder het warm, diep najaarsgeel van een
paar knoesterige acacia's, . . . die zoo alle verschillend ge-
kleurde huis-
jes er, met
hunne geesti-
ge, kleine,
uitstaande
zonneblindjes
en hunne voor
't meerendeel
nog mooie,
antieke, zwaar
eiken voor-
deur en hunne
wingerd be-
groeide „galle-
ria", . . . die
ruimblanke
kerktoren er,
met zijn spits-
dak van glanz-
zige tegeltjes
in bestorven
rood en geel
en appel-
groen, die
klokke toren
met zijn so-
noor, oud ca-
rillon nog, . . .
die kleine
tuintjes er, die
vredige dorps-
tuintjes er
overal, met
hunne druiv-
venbegroeide

Foto Agence Togo-Cameroun

BAMILIKÉ-IDYLLE

pergola en hunne mimosa- en oranjeboomen en hunne herfst-
bloemen nu, . . . integendeel, is 't er niet alles, alles de
ouderwetsche, heerlijk kruige, schilderachtige Midi, — „le
terroir chéri des dieux", — nog altijd?

VI. Eenzaam en gansch verlaten ligt in de bergen tegenover
Contes, 'n vijfhonderd meter hoog op een naakten, violetgrijzen
top, het oude Chateauneuf-de-Contes, — of beter gezegd: liggen
er de mysterieuze „ruinen" van wat eens, eeuwen geleden, vóór
een geweldige aardbeving hier, Chateauneuf-de-Contes „was".
Zigzagswijs omhooggaand, heeft een smalle, lommerrijke weg
er heen — een weg, . . . in het begin tusschen het zuidelijk
groen van olijven en cypressen en oranjeboomen en vijgen,
. . . verderop midden acacia's en eiken van een warm, trans-
parant geel en goudbruin en rood nu als dat van antiek, ge-
brand glas, . . . ten laatste tusschen het stille, kille donker
van dicht naaldhout — mij, na een goed uur stijgens, evenwel
allereerst in het „hedendaagsche" Chateauneuf gebracht —
in het „nieuwe" Chateauneuf, hetwelk men, aangezien met
de verwoesting van den ouden „bourg" hoog op den top,
tegelijkertijd ook alle waterbronnen daar ten eenenmale waren
verdwenen, later 'n honderd meter lager in het gebergte, tus-
schen olijftuinen en wijngaarden opbouwde. In een soort
van miniatuur tuindorp (om het zoo eens uit te drukken) van
een inderdaad zeer bijzondere aantrekkelijkheid. Want ziet!
al bezit het ook al, wat het met een naïeven trots noemt, een:

„Place Nationale", en een: „rue de la République", en een:
„Café-Restaurant", en . . . zelfs een: „Hôtel des Ruines",
ziet! is het er niet alles van een allerheerlijkste, van een
allerbehaaglijkste rusticiteit? Chateauneuf, . . . ah! kleuren
niet, waar men zich maar wendt, er de wilde bloemen, zingen
niet aan alle kanten er in de tamme kastanjes en in de kersen
de vogels, zoemen niet er de insecten en geuren niet er de
tijd en de rozemarijn, als was men er in het vrije, groote,
open veld? En . . . dat in bijna het begin van November!
Wezenlijk, een zeer buitengewone charme gaat er van dit
bergdorpske uit! Een vrede en een charme, die het den vreem-
deling er ja! werkelijk moeilijk maken zich een oogenblik de
opschuddingwekkende gebeurtenissen in te denken waarvan
eens — een paar eeuwen terug — dit genoeglijk landelijke
plaatsje het tooneel moet zijn geweest. Want ben ik goed
ingelicht, dan was het in het jaar 1726 dat, tijdens de groote
vasten, op een namiddag tegen het vesperuur, een jonge
schoone uit het dorp hier — Françoise-Marie Galléan geheeten
— na nauwelijks het vredige kerkje van Chateauneuf te
zijn binnengetreden, tot stemme verbazing van „monsieur
le curé" en
van de aanwe-
zige schare, er
plots in aller-
heftigste be-
woordingen
een redevoe-
ring begon te
houden waar-
in zij al spoed-
dig een aantal
harer mede-
dorpelingen
er van be-
tichtte zich
aan den duiv-
vel te hebben
verkocht, in
het geniep
herhaaldelijk
aan een hek-
sensabbat te
hebben deel-
genomen, en
daardoor de
oorzaak te zijn
geweest van
de verschillen-
de onheilen
die haar
plaatsje gedu-
rende de laat-
ste jaren had-
den getroffen.
Een aantij-

ging die, na eenige dagen later in schier nog krachtiger be-
woordingen door haar in het kerkje te zijn herhaald, eilaas
weldra het paisibele bergdorpske in den bittersten troebel
zou brengen. Want heel lang duurde het al niet of men be-
gon er de door Françoise-Marie van hekserij beschuldigden
op allerlei manieren te bedreigen en het leven moeilijk te
maken. Waarop vernieling van hun eigendom, nachtelijke
overval, brandstichting en — men deinsde voor niets terug
— zelfs sluipmoord dra volgden. Tot . . . de burgerlijke over-
heid ten langen laatste tusschenbeide kwam, en „mademoi-
selle" Galléan en enkele harer fanatieke volgelingen, na een
langdurig en ingewikkeld proces voor de heeren rechters in
Nice, met levenslange verbanning uit de streek werden ge-
strakt. Waarna geleidelijk aan de verhitte gemoederen weer
tot bedaring kwamen en rust en vrede het dorpske-hier-in-
het-groen opnieuw weer kwamen bewonen.

VII. Om heel boven, bij de ruinen van het oude Chateau-
neuf-de-Contes te komen heb ik den eigenlijken „weg" verlaten
en een steil, smal, ruw steenen pad, — een soort van geiten-
pad, — genomen dat, grillig windend tusschen een wonder-
lijken chaos van ontelbare blokken blauwgrijs rotssteen, tus-
schen lang, stug gras en lavendelstruiken, tegen den verlaten
bergtop omhoogvoert. Een „trail" door een werkelijke steen-
wildernis, met als eindpunt de sombere bouwvallen van een
eens machtige seigneuriale veste . . . Een moeilijk begaan-

baar, triest pad . . . En toch, ah! en toch, welk een wondere, welk een onvergetelijke tocht, die naar het kasteel en naar de vroegere „cité” der graven van Chateaufort — die naar deze voor immer verlaten berghoogte met hare klimopbegroeide ruïnen waar doorheen schier het gansche jaar een lugubere, kille stormwind waait. Door zware wallen en bastions veilig omgeven, lag dus hier dan in vroeger tijd, woning dicht tegen woning, eenzaam een feudale „bourgade” rond haar kasteel en haar basiliek. Een „bourgade”, waarvan in die dagen de machtige seigneurs — volgens een oude, Provençaalsche kroniek — wisten te strijden „ainsi qu'il appartient à vaillanz chevaliers, dont ilz ont acqiz loz immortel” . . . Een hautaine, grijze bergveste, tegen welke hooge, steile muren geen enkele vijand ooit iets vermocht . . . Tot op een noodlottigen nacht in den aanvang der zeventiende eeuw er een aardbeving op eenmaal alle waterbronnen verwoestte, en het antieke, seigneuriale Chateaufort, voortaan onbewoonbaar, door zijn burchtheer en alle diens onderhoorigen moest worden verlaten. Om, ganschelijk prijsgegeven aan zon en regen en storm-wind, sindsdien gaandeweg te vervallen tot een stillen, triesten bouwval, tot een fantastische „bourgade” van naakte, skeletachtige ruïnen rond de grauwe muren en tinnen en torens van een eens trotsche kastelenij. Tot iets oneindig droef verlatens, te midden van een wildernis van kale rotsen en toefen lang, stug gras, eenzaam, hoog op een bergkruin waarboven, op het oogenblik dat ik dit er zit neer te schrijven, in wijde

VIII. En ziet! dan vind ik me daarna weer in Tourettes-Levens, omringd door het meest weelderige olijfgroen, door de meest delicioes schilderachtige tuinen die men zich in den Midi maar zou kunnen wenschen. In Tourettes-Levens, . . . een plaatsje dat — óók al weer gelijk een arendsnest hoog op den top van een steile rots gebouwd — in heel vroeger tijd, toen de „campagna” hier rondom nog eenzaam lag en de wegen er schaarsch en moeilijk begaanbaar waren, een versterking van niet geringe beteekenis moet zijn geweest. (Een versterking zelfs met een zoo groot aantal torens dat men het dorpje er den pittoresken naam van „Tourettes” om gaf). He-las! . . . en van de zoo antieke solide wallen en van het „castel féodal” en van de zoo talrijke „tourelles” is hier na de woelingen der Revolutie eigenlijk maar jammer weinig gebleven. Een enkele toren alleen nog maar — een massieve, vierkante toren uit zware, somber grijze steenblokken — die mij even denken doet aan dien van San-Geminiano, de „città delle belle torre” waar Dante door de Florentijnsche „Signoria” werd gezonden om de lieden er van de voordeelen van een verbond met zijn geboortestad te overtuigen. En zeker! dan zijn zoo hier en daar óók nog wel restanten van de voormalige wallen en burchtmuren er te vinden, en is er zelfs heel boven nog een kleine, oude kapel blijven bestaan. Maar

dat is dan ook volstrekt alles. Neen! behalve dat, is van antiek Tourettes verder niets meer over dan puin — dan puin en groote steenen met wilde bloemen en klimop en wingerd begroeid — dan een „désordre admirable” zou Victor Hugo er van hebben gezegd, beschaduwd op plaatsen er door het glanzig, donker groen van laurier en mandarijn en citroen naast het reeds oker getint blad van vijgeboom en zoeten amandel — dan minuscule ruïnen waartusschen en waaromheen in een coquet, zonnig geel en wit en roze en blauw de huisjes van het tegenwoordige dorpje staan gebouwd. THÉO DE VEER

Foto Agence Togo-Cameroun

BAMILIKÉ-STOELTJE

tellen over één der volken van Kameroen, die tot voor korten tijd door een min of meer geheimzinnig waas omgeven waren, maar in bepaalde opzichten de aandacht van reizigers en door de dagboeken van dezen ook van de wester-

sche wereld getrokken hadden, namelijk de Bamiliké's, bij wie vooral de huizenbouw en de kunstzinnige manifestaties waren opgevallen. De Bamiliké-stam heeft haar woonplaatsen in westelijk Kameroen, een land van golvende hoogvlakten, afwisselend bebouwd en kaal, waarvan Dschang, Bafoesam en Bana de centra van beschaving zijn. Reeds lang moeten zij hier gewoond hebben, maar zij behooren tot de talrijke Afrikaansche volkeren, wier afkomst en verleden mysterie zijn. Bergachtig en schilderachtig is hun land. Na de afmattende hitte der kuststreken doet hier de temperatuur zelfs frisch aan; de savanne met haar zoogenaamde „grassfields” neemt hier de plaats in van de wouden aan de kust en de wijde horizon in deze streken doet het vreeselijk monotone van het oerwoud des te sterker uitkomen. Het land ligt gemiddeld 1300 meter hoog en vormt een uitspringende punt in Zuid-Kameroen, van welker wanden zich tal van rivi-

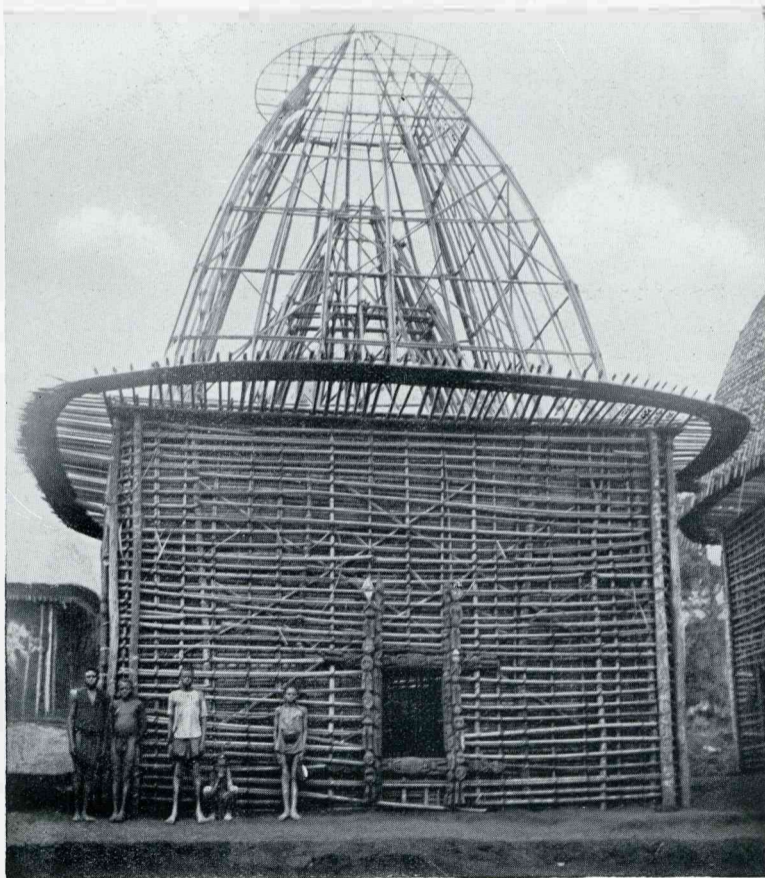

Foto Agence Togo-Cameroun

BAMILIKÉ-HUIS IN AANBOUW

vieren in cascaden van de gladde bergmuren of over chaotische rotsopstapelingen storten. Hier, op de hoogvlakte, neemt de plantengroei een eigenaardig aspect aan en over groote uitgestrektheden zijn de raphia-palm en de banaan eigenlijk de eenige vertegenwoordigers der tropische flora. In welke richting men ook ziet in de buurt der Bamiliké-dorpen, overal zijn de hellingen verdeeld in zorgvuldig bewerkte velden en de levende heggen, die de akkers

omringen, vormen een soort dambord, waarop de hutten liggen, een voorbeeld van werkelijk zeldzame landbouwactiviteit in deze tropische gewesten. ☼ Overal liggen, zonder bepaalde orde, woningen verspreid. Soms afzonderlijk en soms in groepen. Hier ziet men ze op den top van een berg of tegen de hellingen aangeleund, daar ligt in een dalkom een groot aantal kleine hutten opeengehoopt, in rijen rond één reusachtige hut: het dorp van een stamhoofd, wemelend van vrouwen en kinderen, geiten, schapen en varkens. De hutten der Bamiliké's zijn volgens een oorspronkelijke architectuur gebouwd, die hun een eigenaardig aspect geeft. Zij vormen een overgang tusschen de kegelvormige hutten noordelijker en de strooien, vierkante hutten uit het Zuiden. Zij bestaan uit een rond rieten dak op een kubus van hout en aangestampte leem. Een dak van grijs riet met muren van roode aarde. Moge vroeger in verband met de vruchtbaarheid van den grond, een beschermde ligging of gemakkelijke verdediging een of andere regel gegolden hebben voor ligging en oriëntering der hutten, thans is hiervan geen sprake meer en willekeurig liggen zij verspreid. Eigenlijke dorpen zijn er ook niet, slechts gehuchten, waarin al de leden van eenzelfde familie bijeen wonen. ☼ Wil iemand een hut bouwen, dan

vraagt hij aan het stamhoofd een plaats en t r o m m e l t vrienden en verwanten bijeen om hem te helpen. Ieder heeft van kind af aan meegeholpen bij het houwen van buizen, dus allen is de kunst bekend. En elkeen helpt met genoegen, want over eenigen tijd heeft hijzelf weer een nieuwe hut en dus hulp noodig, immers een hut houdt het een jaar of vijf, zes uit. Zoo goed als al het materiaal wordt gele-

verd door dien door de voorzienigheid gezonden boom, de raphia-palm. Het materiaal ter stevig-making der muren, voor het geraamte van het dak, voor verbindingsspieën, alles levert de raphiapalm. ☼ Eerst worden op den grond acht horden gemaakt, die twee aan twee de vier muren vormen. Het Bamiliké-huis is gestandaardiseerd in verschillende types, waarvan dat, hetwelk tot woning dient voor een vrouw, het meest voorkomende is. Tevens is het het kleinste. Alvorens de wanden worden opgericht, maakt men in één een deur. Het eigenaardige is echter, dat de drempel op ongeveer kniehoogte is, zoodat het eenige gymnastische toeren kost om het huis in- en uit te komen, terwijl kleine kinderen den drempel al tuimelend overschrijden. Deze opening wordt van een houten vierkant voorzien en aan de binnenzijde van een schuifdeur. Vensters zijn overbodige weelde. ☼ Vervolgens wordt op den grond een plafond en tevens draagstuk voor het dak gebouwd, rond van vorm, waarop pyramidevormig bamboes opgesteld worden, waarvan de buitenste over den rand van de hut uitsteken. In dezen suikerbroodvorm worden nog een paar horizontale vlakken aangebracht, waarna het geheele traliwerk, onderaan te beginnen, volgestopt wordt met een bepaald soort gras, dat bijzonderlijk hiervoor verbouwd wordt. De regens maken dit geheel tot een dichte, compacte massa, waardoor de laag gras tenslotte ondoordringbaar wordt voor water. Dan worden de voegen in de wanden met leem aangestreeken en de woning is klaar. Het inwendige van het dak dient tot zolder,

waar de reserve-voorraad levensmiddelen vochtvrij ligt en bovendien nog beschermd wordt door den rook der steeds onderhouden vuurtjes. ☼ De huizen zijn van verschillende grootte: een man drukt zijn suprematie boven zijn vrouwen uit, door zijn hut wat grooter te maken; de hut van een dorps-hoofd steekt uit boven die van zijn onderhoorigen en de huizen van stamhoofden kunnen de hoogte van een europeesch huis van méér dan één verdieping bereiken. ☼ Het huisraad is gespeend van alle overtuigingen: een bed en een paar opstandjes, soms een klein stoeltje (zie de afbeelding hiernaevens van een stoeltje, dat toebehoort heeft aan een dorps-hoofd) vormen de woninginrichting, terwijl de keukenutensiliën zich beperken tot een verzameling potten en kruiken en wat steenen voor rond het vuur. Een steen, geduldig van geslacht op geslacht uitgehold, dient tot mortier. ☼ Versierselen ontbreken aan de hut van den man uit het volk. Om bewerkte pilaren aan zijn huis te hebben of een deuromlijsting van hout-snijwerk, dient men een Bamiliké van rang te zijn. Hierbij laat de kunstenaar zijn verbeelding den vrijen teugel en de versiering bestaat meestal uit grof gesneden, veelkleurige beeldjes. ☼ Grondslag voor de Bamiliké-gemeenschap is de familie, die haar eigen gehucht bewoont en door de zoons, naargelang

die volwassen worden en een eigen familie stichten, verlaten wordt. De eerste jaren blijft de Bamiliké-baby onder de hoede van zijn moeder. Schrijlings op haar heup gezeten gaat hij met haar naar den akker, waar hij op een bed van gras in een holte wordt neergelegd. Wanneer hij behoorlijk kan loopen, blijft hij in het dorp, onder de hoede der oude mannen; hier rolt hij zich den ganschen dag in het

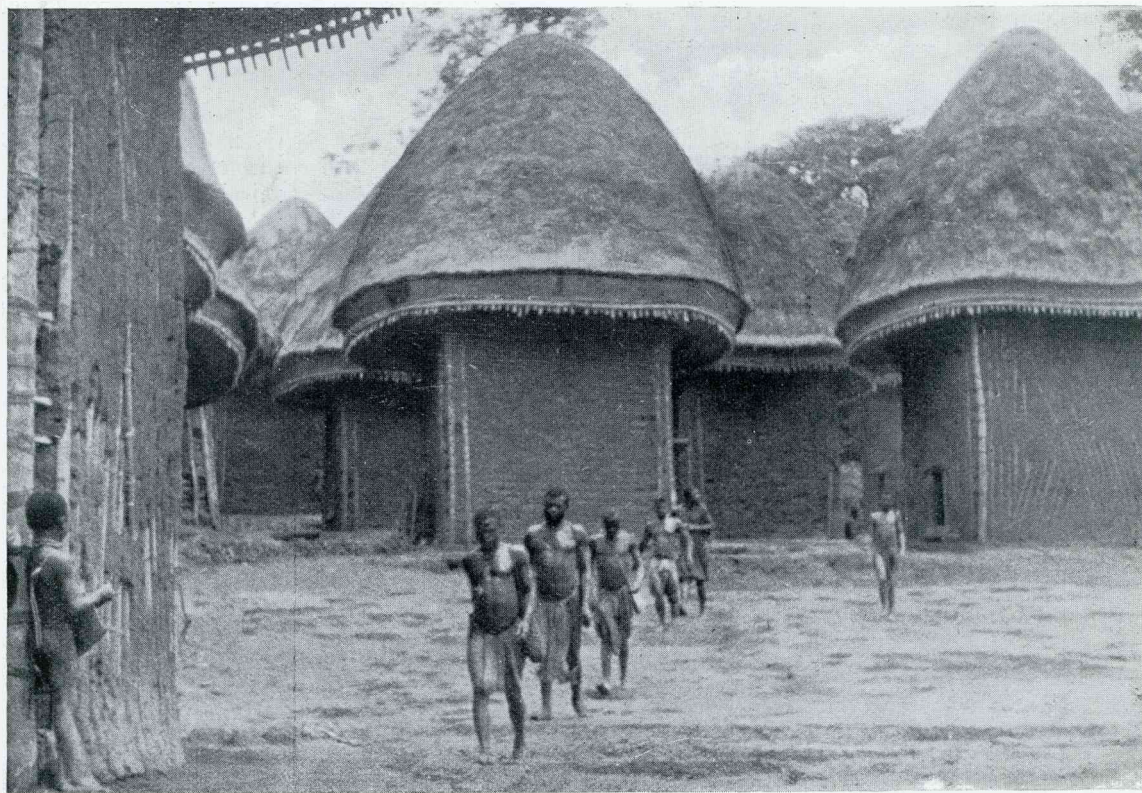

Foto Agence Togo-Cameroun

BAMILIKÉ-DORP

stof, rent de kakelend wegvlochtende kippen na en trekt de honden aan hun staart. Op zijn tiende jaar is hij geëmancipeerd en worden met mes en steen zijn snijtanden puntig bijgeslepen. Zijn moeder is uit zijn gezichtskring verdwenen: zij heeft weer met nieuw kroost te doen. Met groot ceremonieel komt dan de tijd der besnijdenis, en van dat oogenblik af houdt hij verblijf in de mannen-hutten; hij moet zich nuttig maken, de kudden hoeden, meehelpen huizen te bouwen of heggen te planten. Het meisje neemt den hak, om onder bescherming van haar moeder op het land te werken; zij leert matten vlechten en de beginselen van het huishouden. ☼ De geheele stam gehoorzaamt aan het stamhoofd, die oorspronkelijk gekozen werd, maar wiens waardigheid erfelijk is geworden voor den oudsten zoon. Sommige stamhoofden gebieden over vele duizenden onderdanen, wat mogelijk is, doordat het gebied voor tropisch Afrika vrij dicht bevolkt is: gemiddeld treft men hier 14 inwoners per km² aan. Het hoofd heeft verscheidene onderstamhoofden en in de verschillende ressorten van zijn gebied notabelen, met wie regelmatig vergaderd wordt. In dezen raad, „mandjong”, mag één vrouw, de moeder van het stamhoofd, „moafo” geheeten, haar raad ten beste geven, Om zijn berichten en orders over te brengen, heeft het hoofd in zijn dorp een aantal mannen, zoogenaamde „tschinda's”, een soort opperste dienaren, die steeds contact met hem houden en zoolang zij in dienst van hun meester en in diens dorp zijn, celibatair moeten blijven. (Slot volgt) LINTER

Het zweefkamp van de Alg. Nederl. Zweef-Vereeniging te Egmond aan Zee

(Slot)

EENMAAL in gunstige positie ten opzichte van den luchtstroom, kan men op belangrijke hoogte zwevende blijven, men kan evengoed buien ontwijken als de cumulus-wolken bereiken, waar men profiteeren kan van de sterke opwinden die zich daar steeds doen gevoelen. Door deze drievoudige controle over zijn toestel: stuur-inrichting, hoogtestuur en vleugelbeweging, heeft de zweefvlieger zijn toestel volkomen in zijn macht en kan hij iedere correctie in richting, hoogte en stand onmiddellijk aanbrengen. Dat hierbij de navigatie, de stuurmanskunst, een zeer groote rol speelt, behoeft wel geen nader betoog. Evenals voor den kapitein op zijn schip hangt de veiligheid van den zweefvlieger in zijn toestel in hoofdzaak af van zeer nauwkeurige waarneming; hij moet zoo goed als de stuurman in staat zijn een ongunstige positie direct te kunnen corrigeren, hij moet voelen en zien wat er in de lucht om hem heen gebeurt en daartegen zijn maatregelen weten te nemen. De motor-vlieger kan, door de capaciteit van zijn motor, zijn snelheid tot het maximum aantal P.K. in K.M. omzetten; de zweefvlieger, afhankelijk van de gelegenheid die hem door middel van den luchtstroom geboden wordt, kan wel zijn snelheid niet naar wensch opvoeren, maar hij kan wèl door stijgen of dalen trachten in een anderen luchtstroom te geraken, die hem voor hooger en sneller bevorderlijk is. Buiten dezen factor om, de volkomen afhankelijkheid van de windgesteldheid, is er in de behandeling van het motor-vliegtuig en het zweef-vliegtuig geen principieel verschil. Eenmaal goed vertrouwd met de drievoudige controle, die aan zijn voet- en handbeweging gehoorzaamt en dus het toestel aan zijn wil onderwerpt, zal de zweefvlieger een zeer vlug leerling bij het motorvliegen zijn, want de geheimen van de aviatiek schuilen niet in de motorische kracht, doch uitsluitend in het waarnemings- en aanpassingsvermogen, het zuiver aanvoelen van den vlieger. Behoudens het technisch en praktisch machinale van den motor stelt het beheerschen van het toestel aan motor- en zweefvlieger dezelfde eischen; bij beide is het grondbeginsel de navigatie, het waarnemen en aanpassen, het uitgangspunt voor veilige vaart. Door het ontbreken van directe beweegkracht is het zweefvliegtuig bij het starten aangewezen op hulpmiddelen. Op een heuvelachtig terrein, met zijn bergen en dalen, kan men het toestel bij een effen grondvlak, een grasveld b.v., laten afglijden; de Duitsche zweefvliegtuigen zijn dan ook voorzien van onder-wielen. Bij deze wijze van starten glijdt dus het toestel op de wielen van een bepaalde hoogte, om dan na het verlaten van de helling zijn zweefpositie in te nemen en naar gelang van de snelheid van den opwind door middel van het hoogtestuur de stijgende lijn te bereiken. De grondgesteldheid van onze duinen maakt het gebruik van onder-wielen onmogelijk, men bedient zich te Egmond van een houten onderstel, waarop het toestel rust. Ten einde bij den start de noodige snelheid te bereiken, is aan den neus van het toestel een sterke gumkabel aangebracht, die op circa 20 Meter afstand van den neus zich verdeelt in twee kabels van circa 20 Meter lang. Bij het starten wordt het toestel bij den staart vastgehouden. Op het eerste commando wordt de kabel door de helpers gespannen, bij het tweede commando wordt zij door uitloopen uitgetrokken, op het derde commando laat men het toestel achter vrij; door de ontspanning laat de kabel los en schiet het toestel, schuivende over het houten onderstel, met een vaart van circa 90 K.M. aanvangssnelheid weg.

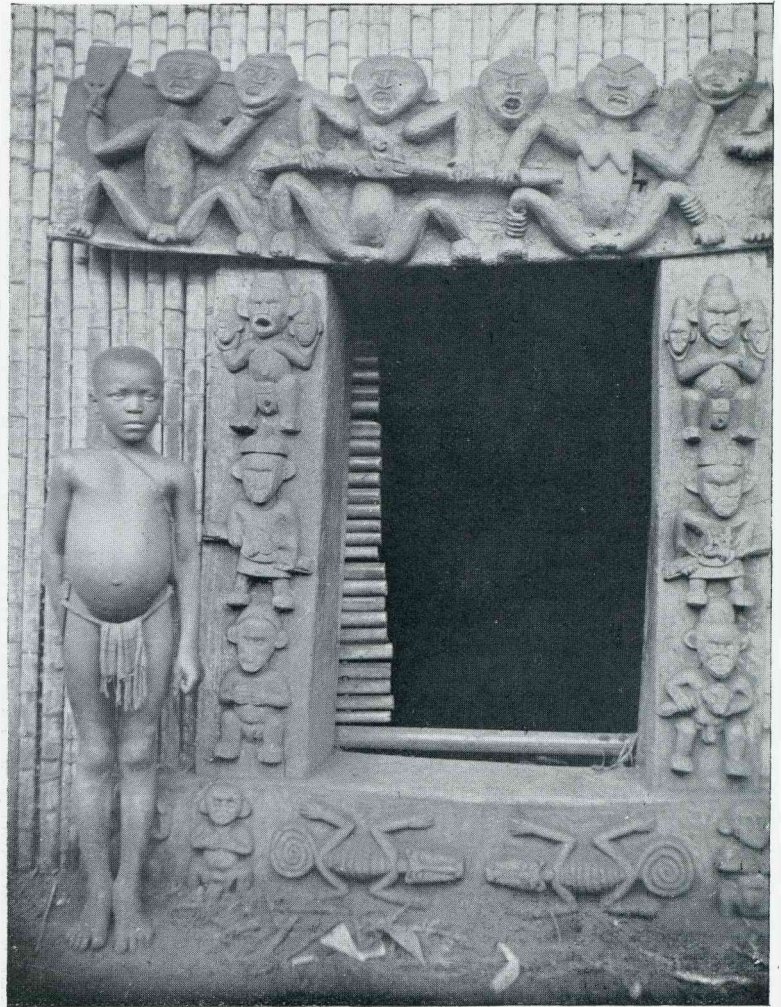

Foto Agence Togo-Cameroun

HOUTSNIJWERK AAN EEN BAMILIKÉ HUIS

Voor directen val wordt het toestel behoed door de draagkracht van de vleugels, die bij de oefen-vliegtuigen te Egmond een spanning hebben van 11.45 Meter. Na den start komt het toestel, gedragen door de vleugels, in het arbeidsveld van den opwind, hierboven omschreven; bij gunstige positie wordt dan het toestel door den opwind opgevangen en meegevoerd. Bij een van de laatste demonstraties te Egmond, bij een windgesteldheid, die toen dwars op het strand stond, wist de kundige instructeur Röhm zijn toestel onmiddellijk op te voeren tot een hoogte van ongeveer 25 Meter, een prestatie die het bewijs leverde, dat hij volkomen

Foto Eckert

ZWEEFVLIEGEN BOVEN DE WASSERKUPPE

ter zake kundig is. De alhier gebruikte toestellen zijn afkomstig van de Segel Flugzeug Bau van Gerhard Fieseler te Kassel, een van de beste bouwers op dit gebied. Bij betrekkelijk lichte constructie hebben de toestellen een groote stabiliteit. De Egmondsche toestellen zijn oefen-zweefvliegtuigen, waarmee men natuurlijk niet de resultaten kan behalen die hierboven zijn vermeld; hier is men voor aangewezen op de in Duitschland bekende Hochleistung-zweefvliegtuigen, waarbij de spanning van de vleugels 20 Meter en meer bedraagt. In de te Egmond aanwezige toestellen zit de piloot onbeschermd tusschen de draagstangen van de vleugels; bij de Deutsche Hochleistung-modellen is de gesloten torpedo-vorm gebruikelijk, waarbij alleen het hoofd van den piloot zichtbaar is. Bij deze toestellen is onnoodige weerstand door het vermijden van uitstekende deelen tot een minimum beperkt, het profiel van de vleugels is berekend op meest mogelijke snelheid, de toestellen zijn natuurlijk van de noodige instrumenten voor waarneming voorzien. Men heeft op de Wasserkuppe zelfs al gebruik gemaakt van two-seaters, waarbij de achterman zijn photo-luchtopnamen en zijn meteorologische opmetingen kan doen. Een bijzonderheid bij de zweefvliegtuigen is, dat de leerling, nadat hem de noodige technische kennis is bijgebracht, onmiddellijk in staat gesteld wordt zijn opgedane kennis te toetsen aan de praktijk; hij is van den aanvang af op zich zelf aangewezen, waardoor hij eerder zelfvertrouwen zal leeren dan de leerling-motorvlieger, die, naast zijn instructeur gezeten, voor foutieve bewegingen wordt gevrijwaard. De heer Röhms stuurde na betrekkelijk korte voorbereiding zijn leerlingen de lucht in; zij moeten door de praktijk hun behaalde kennis voltooien, want naast de kennis die men aanleeren kan, is het juiste aanvoelen iets, dat men niet aanleeren kan: de praktijk moet uitmaken of de leerling voldoende aanpassingsvermogen bezit om straks een goed beheerscher van zijn toestel te worden. ☞ Er is aan het zweefvliegen nog een bijzondere attractie verbonden: het genoegen van het vrije kampeven met een bepaald doel voor oogen.

Voor het bedienen van den gummikabel bij het starten zijn al gauw een twaalfstal stevige handen voor elken kabel noodig en na de daling moet het toestel weer startvaardig gemaakt worden, dat beteekent versjouwen van het toestel door het mulle zand; er is dus steeds volop werk te doen en betaalde helpers zijn uitgesloten! Toevallig waren er op een morgen van de oefeningen twee schelpenvisschers aan het strand en werden bij wijze van proef de paarden gespannen voor de twee elastische kabellengten. Ofschoon tegen den regel had de instructeur tegen deze aardigheid geen bezwaar; hij maakte van deze gelegenheid gebruik om aan te toonen, dat men niet uitsluitend is aangewezen op handenarbeid bij het spannen van den kabel, de aanvangssnelheid kan evengoed bereikt worden als men paardenkracht gebruikt. ☞ De leden-leerlingen, straks op hun beurt piloot in het toestel, zijn op elkaar aangewezen. Zelfs de verzorging van de toestellen is gemeene zaak, eenige leden van de Alg. Nederl. Zweef-Ver. zijn naar de fabriek te Kassel geweest om

daar hun licht op te steken, zij hebben de montage van de zweefvliegtuigen van den bouwmeester op de fabriek geleerd en zijn dus in staat de noodige reparaties zelf aan te brengen. 'n Dure aardigheid is dit genoeglijk, leerzaam en emotievol leerlingschap in het geheel niet! Het bestuur van de Alg. Nederl. Zweef-Vereeniging vraagt slechts f 20 per jaar voor meerderjarige leden, jongeren betalen slechts f 10.— per jaar. De prijs van de zweefvliegtuigen behoeft ons niet af te schrikken ook, want voor f 400.— levert de fabriek al een perfect oefentuig; de Hochleistung-zweefvliegtuigen kosten ongeveer f 1200.—, een prijs die voor deze emotievolle sport waarlijk niet te hoog is. De Hochleistung-toestellen zijn aerodynamisch volmaakt, men kan daarmee zeer bijzondere resultaten bereiken wanneer men theoretische en praktische onder- vinding heeft opgedaan. Het terrein te Egmond, afgestaan door de voortvarende directie van de Maatschappij Zeebad, is officieel goedgekeurd. Het zweefvliegen wordt beschouwd als een onderafdeling van de luchtvaart en ressorteert dus onder onze desbetreffende wetten. Bij de officieele opening van het zweefkamp waren dan ook zowel directie van den Rijksstudiedienst voor Luchtvaart als inspectie van de Luchtvaart vertegenwoordigd. Het nieuwe werk te Egmond, flink ondersteund door de Maatschappij Zeebad, is door het bestuur van de Alg. Nederl. Zweef-Vereeniging krachtig aangepakt en verdient in ruime mate ons aller belang-

stelling. In September werden de oefeningen regelmatig voortgezet; onder de leiding van den heer van Tyen, inspecteur van de vereeniging, zijn reeds zeer goede resultaten behaald. Het bestuur van de jonge vereeniging heeft zich de medewerking verzekerd van bekende voormannen in de aviatic, eere-voorzitter is gep. Generaal C. J. Sniijders, in de commissie van advies hebben zitting de directeur van den Rijksstudiedienst, de adjunct-directeur en de hoofd-ingenieur. Het werk van de vereeniging moet door de ware liefhebbers van de gelijke sport worden ondersteund, het zweefvliegen bevordert zelfvertrouwen, moed en voorzichtigheid, drie factoren die onze

jonge mannen in den tegenwoordigen moeilijken tijd meer dan ooit te voren noodig hebben. Sport staalt spieren! spierkrachtige mannen kunnen 'n stootje velen als het er op aan komt! Als wij nu ten slotte nog hebben opgemerkt dat het Zweefkamp te Egmond geen „zomergelegenheid" is, maar er ook in de wintermaanden met de vacaties wordt geoefend, vertrouwen wij, dat het bestuursbureau in Hotel Bellevue in Egmond aan Zee voor velen een vraagbaak zal worden; alle gewenschte inlichtingen omtrent donateurschap, lidmaatschap en toekomstige plannen worden door het bureau gaarne verstrekt. WILLEM STUMPF

POSCHENHOF, OCTOBER 1931

IK was in de provisiekamer met het opruimen van eene kast bezig, toen Fanny, mijn Zimmermaedchen, mij kwam zeggen, dat de schoorsteenveger er was. „De Frau Verwalter laat vragen, of u mij een paar eieren voor hem wilt geven", voegde zij er aan toe. ☞ „Best, neem ze daar

Foto R. P. Jonker

ZWEEFVLIEGEN TE EGMOND AAN ZEE NA DEN START

Foto C. J. Steenberg

ZWEEFVLIEGEN TE EGMOND AAN ZEE. VOOR DEN START

maar uit", antwoordde ik, op een mand wijzend, die op een tafel in den hoek van de kamer stond. „Is er nog iets?" wilde ik weten, toen ik merkte, dat ze besluiteloos achter mij bleef staan. „Ja, u hebt niet gezegd, hoeveel ik er geven mag". „Kom, dat weet je toch zelf wel. Of krijgt je moeder thuis niet geregeld elke maand het bezoek van Zwarte Piet?" „Zeker, doch wij geven hem nooit levensmiddelen voor de moeite, ik heb het hier voor het eerst meege- maakt. Waarom doet u het eigenlijk, mevrouw?" „Ongeloovig keek ik haar aan. „Moet ik, Hollandsche, jou de oude gebruiken van je land leeren?" „Pfarrkirchen, waar ik vandaan kom", antwoordde ze, „is eene kleine stad, waar de vele alte Sitten niet zoo in eere worden gehouden als op het land". „Dat is wat anders", lachte ik, „dan kan je het ook niet weten. Ik begreep er zelf in den beginne even- min iets van, dat de schoorsteenve- ger elken keer vóór zijn vertrek een paar eieren moest hebben, totdat ik op een goeden dag, dat hij er weer toevallig was, in de keuken kwam en daar zijn hooge zijden omgekeerd op de aanrecht zag staan. „Hij heeft vandaag een goede vangst gedaan", merkte de Frau Verwalter op, „kijkt u maar eens wat er al niet in ligt". „Tot mijn verbazing was de hoed voor de helft met eieren en stukken gerookt vleesch gevuld. „Alles goede gaven, die hij volgens oud gebruik van de verschillende menschen op zijn rond- gang toegestopt krijgt", vertelde ze mij. „Eigenlijk lang niet mis, zoo'n schoorsteenvegersbetrekking", meende Fanny, die aandachtig toegeluisterd had. „Je moet zien er een tot man te krijgen", raadde ik haar gekscherend aan, „dan weet je in elk geval, dat je nooit honger behoeft te lijden. Maar wat is dat voor een lawaai," schrok ik op, „doe de deur eens open, dat we beter kunnen luisteren". „Een hevig schelden, gevolgd door een krachtigen vloek drong tot ons door. „Ik geloof, dat het de Kaminkehrer is", fluisterde Fanny. „Dan zal ik er wel heen moeten om te zien, wat er aan de hand is", zeide ik, zuchtend uit mijne knie- lende houding opstaande. „Dat de menschen je ook nooit met rust kunnen laten!" „Was ist hier los?" vroeg ik een oogenblik later, de keuken binnentredend, waar ik de Verwaltersfrau met den schoorsteenveger, de laatste druk pratend en gesticulee- rend, aantrof. „Los? sehr viel ist los!" was het booze antwoord, dat de laatste mij gaf. „Schauen Sie mal hier", en hij hield mij den bewusten hoogen hoed onder den neus, waarin een aantal gebroken eieren lagen. „Dat heeft veel van een omelet", glim- lachte ik, „hoe is het ge- beurd?" „Daar begrijpen wij zelf niets van", mengde zich de Verwaltersfrau in het gesprek. „Ik was even naar mijn kamer gegaan, terwijl hij de pijp van de waschkeuken schoonmaakte en toen ik hier terugkwam, zag ik, dat iemand een stuk gerookt vleesch op de eieren had gegooid, waarop ik hem dadelijk heb ge- waarschuwd". „Laat nog eens kijken", vroeg ik. „Zwijgend reikte hij mij den hoed aan. „Dat is toch geen vleesch", zeide ik hoofdschuddend. „Natuurlijk is het vleesch und ein wunderbares Stueck sogar, gelukkig, dat ik dat tenminste heb", knikte hij met een minachtend schou-

Foto M. v. I.-v. I.

DE SCHOORSTEENVEGER VAN POSCHENHOF

derophalen, dat mij duidelijk te kennen gaf, hoe onnoozel hij mij vond. „En ik blijf er bij, dat je je vergist, je je zoudt er je tanden op breken man, als je dit zoudt willen doorbijten". „Maar wat is het dan mevrouw?" informeerde de Verwaltersfrau, nieuwsgierig naderbij tredend. „Een stuk baksteen, dat er inderdaad veel aan doet denken, van- daar, dat jullie het in de eerste op- winding voor gerookt vleesch hebt aan- gezien". „Er heerschte een oogen- blik stilte na deze opzienbarende ont- hulling. Toen barste Zwarte Piet los. „Verfl... noch einmal, auch das noch", schreeuwde hij, „wie heeft mij hier zoo beet genomen?" „Waarschijnlijk een vriendje, dat jou iets betaald wilde zetten", merkte ik op, trachtende een lachbui te onderdruk- ken om den driftigen Beier niet nog meer in woede te doen ontsteken. „Is er onder onze knechten iemand met wien je het aan den stok hebt ge- had?" „Na, ich woas keiner, oder doch...". „Zie je wel, wie is het dan?" „Der Peter!" „Wat is er tusschen jullie voorgevallen?" „Ich hab ihn sein Maedel abgenom- men". „Je wilt ons toch niet wijs maken, dat Peter een meisje heeft ge- had?" „Zeker, het is Annerl van den schoenmaker Limmer. Gisteren- middag met den Zondag, toen we allen samen op de kermis waren, maakte hij zijne verloving bekend, maar een paar uur later had ik hem zijn An- nerl al weggekaapt. Der Narr versteht ja nichts von Frauen", ver- klaarde de zwarte Don Juan, blijk- baar zeer overtuigd van zijn eigen charmes. „Ter verduidelijking van dit verhaal dient echter eerst vermeld

te worden, dat Peter, die bij ons als ossenknecht diende, een klein kereltje was, wiens groote roode neus, waarboven een paar listige oogjes vroolijk de wereld inkeken, gelijk een vuurtoren in zijn gezicht stond. Over zijn kleeren, die meestal als lompen aan zijn lijf hingen, droeg hij een oude, grijze, veel te wijde soldatenjas, die tot aan de enkels reikte

en hem een potsierlijk voor- komen gaf. Evenals wij, hiel- den de knechts hem voor niet geheel normaal, zoodat hij nog al eens het mikpunt was van hun plagerijen, waarvan hij zich echter weinig scheen aan te trekken. Integendeel, hij vond zichzelf zeer ge- slaagd en liep zoowaar met huwelijksplannen rond. „Maar natuurlijk heeft hij bij de meisjes niet het minste suc- ces", voegde degeen, die mij dit nieuwtje vertelde, er lachend aan toe. Begrijpelij- kerwijs was ik nu dus hoogst verbaasd te vernemen, dat het Peter inderdaad gelukt was er een te veroveren. Even zoo goed kon ik mij zijn woede voorstellen, dat hij de jeugdige schoone reeds na luttele uren aan den schoor-

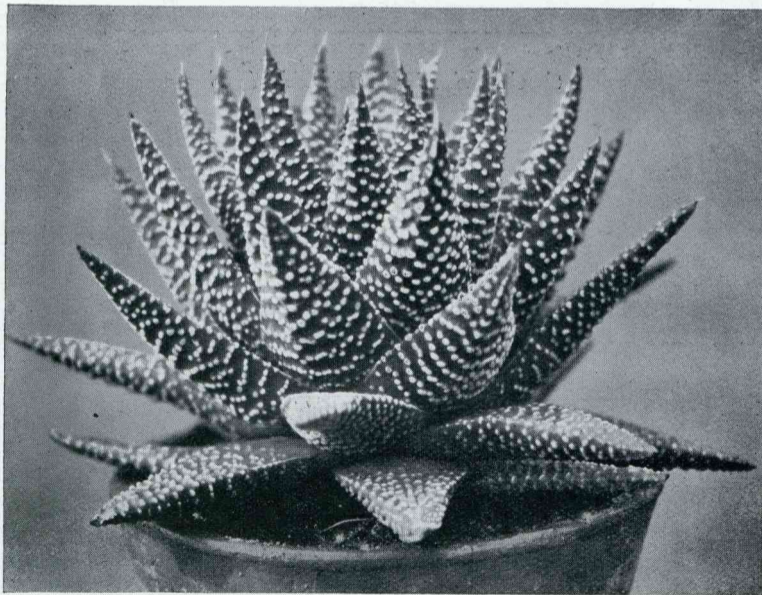

Foto P. Kocy

HAWORTHIA MARGARETIFERA VAR. GRANATA

steenveger had moeten afstaan. „Mooi is het niet, wat je gedaan hebt", verweet ik den laatste, „ik heb mede- lijden met Peter". „Hm!" was het onverschillige ant- woord, „een ieder moet voor zich zelf zorgen en als hij zoo stom is...". „Een luid kloppen op de deur deed hem plotseling zwijgen. „Herein!" riep ik. „Tot onze ver- bazing was het de dikke gendarm uit Mallersdorf, een markt- vlek hier in de buurt, die binnentrad. „Gruess Gott!" zei hij, beleefd de hand aan de pet brengend, „ik zou graag uw ossenknecht Peter Daller spreken". „De Verwalters-

steenveger had moeten afstaan. „Mooi is het niet, wat je gedaan hebt", verweet ik den laatste, „ik heb mede- lijden met Peter". „Hm!" was het onverschillige ant- woord, „een ieder moet voor zich zelf zorgen en als hij zoo stom is...". „Een luid kloppen op de deur deed hem plotseling zwijgen. „Herein!" riep ik. „Tot onze ver- bazing was het de dikke gendarm uit Mallersdorf, een markt- vlek hier in de buurt, die binnentrad. „Gruess Gott!" zei hij, beleefd de hand aan de pet brengend, „ik zou graag uw ossenknecht Peter Daller spreken". „De Verwalters-

frau en ik wisselden een blik. Wat zou hij misdaan hebben? dachten wij beiden. ☼ „Ist was geschehen?“ vroeg de schoorsteenveger ademloos. ☼ „Wat gaat dat jou aan“, zeide de man der wet droogjes. Dan weer tot mij: „Is hij thuis mevrouw?“ ☼ „Ik meen, dat hij buiten op den hof bezig is, ik zal hem even door het Hausmaedchen laten halen“. ☼ Vijf minuten later stond de zondaar voor ons. De aanwezigheid van den gendarm scheen niet den minsten indruk op hem te maken; geduldig op zijn tabakspriem kauwend, wachte hij zijn lot af. ☼ „Is het waar, dat je gisteren op de kermis geweest bent?“ begon de politiemans zijn verhoor. ☼ „Ja“, knikte Peter toestemmend, „ich war da mit meiner Braut.“ Trotsch zette hij de borst op. „Die Annerl vom Schuhster Limmer“. ☼ „Zoo, zoo en wat hebben jullie daar uitgevoerd?“ ☼ „Gedanst, in de draaimolen gezeten, naar prijzen geschoten — ich war eins von den besten Schuetzen wissen se“ — pochte hij triomphantelijk. ☼ „Dat lieg je“, schreeuwde Zwarte Piet, „geen enkel schot was raak“. ☼ „Zwijg!“ snauwde de gendarm. „Verder?“ ☼ „Verder hebben we in de Wirtschaft bier gedronken“. ☼ „Dat zal je aardig wat gekost hebben“, meende ik. ☼ „Heeft het ook“, bekende hij met een diepen zucht. „Ik heb nooit geweten, dat vrouwen zoo duur waren“. ☼ „Ja, want toen de beurs leeg was“, zeide nu de gendarm weer, „en het meisje nog steeds niet genoeg had van al het plezier, wist Peter niets beters te doen, dan uit de la van den kruidenier, die net even naar buiten was...“ ☼ „Weet u dat ook al“, onderbrak hem de boosdoener, hevig geschrokken. ☼ „Zeker, men zag je binnen gaan en daar je alleen in den winkel was, heeft dus niemand anders dan jij het geld weggenomen“. ☼ „Hoeveel was het?“ wilde ik weten. ☼ „Zwanzig Pfennige“. ☼ „Waarom heb je dat gedaan Peter?“ ☼ „Ja, ziet u, Annerl wilde absoluut nog twee toertjes in de draaimolen doen. Ik had haar net gezegd, dat ik dit niet meer betalen kon en ze had er ook best van afgezien, als die ellendige Jackl (dit was de schoorsteenveger) er niet tusschen gekomen was. „Ga maar met mij mede“, hoorde ik, dat hy haar toefluisterde, ik heb geld genoeg, meer dan je Bräutigam“. Daar ik zooiets niet op mij kon laten zitten, bedacht ik om van den kruidenier wat te leenen“. ☼ „Wegnemen bedoel je“, wees de gendarm, die voortdurend ijverig notities had gemaakt, hem streng terecht. ☼ „Wat bleef mij anders over, Herr Wachtmeister“, verdedigde Peter zich verontwaardigd. „Er was niemand in den winkel, bovendien had ik groote haast om weer bij mijn Annerl te komen, zoodat ik onmogelijk op den kruidenier kon wachten“. ☼ „Peter, Peter“, lachte ik, wat moeten we van je verhaal gelooven?“ ☼ „Na so was“, antwoordde deze diep gekrenkt, „alles natuurlijk en die twintig pfennigen geef ik heusch wel eens terug“. ☼ „Maar eerst ga je nu met mij mee, mannetje“, zeide de gendarm, de hand op zijn schouder leggend. Peter Daller, je bent verhaftet“. ☼ „Waar is uw man, mevrouw?“ ☼ „Hier ben ik“, klonk op hetzelfde oogenblik de stem van mijn echtgenoot, „wat moet je van mij hebben?“ ☼ „Ik zie mij genoodzaakt uw ossenknecht wegens diefstal in hechtenis te nemen, mijnheer“, en nu werd het heele verhaal opnieuw in geuren en kleuren gedaan. ☼ „Seine Schuld ist es“, bromde Peter, die stilzwijgend had toegeluisterd, op den schoorsteenveger wijzend. „Als hij niet gestookt had, zou er niets gebeurd zijn. Maar... ik heb mij gewroken. Was het niet een prachtig stuk gerookt vleesch, dat in je hoed lag, vriend Jackl?“ sarde hij. ☼ „Teufel noch einmal!“ vloog deze op, „als je nu niet dadelijk zwijgt, geef ik je een draai om je ooren, dat je den Himmel fuer eine Basseige aanziet. Kijk eens hier mijnheer“, zeide hij tegen mijn man, terwijl hij hem den ongelukshoed vertoonde, „is dat geen schandaal? Het is nog een erfstuk van mijn grootvader zaliger“. ☼ „Dan wordt het tijd dat er een ander voor in de plaats komt en wat doet hij mijn Annerl weg te kapen“, grinnikte Peter,

Foto P. Kooy

CACTUS MICROSPERMUS

die zich van dit verlies weinig scheen aan te trekken. ☼ „Is zij dan niet bij jou gebleven, toen je het geld had voor de draaimolen?“ vroeg ik belangstellend. ☼ „Neen“, knikte hij, „sie war ein treuloses Maedel“. ☼ „Jammer van de moeite, die je je voor haar gegeven hebt“, merkte de gendarm ironisch op. ☼ „Ik heb er een glas bier voor gedronken“, lachte Peter vroolijk, „zoo had ik tenminste tóch iets.“ ☼ „Maar mijn hoed zal je mij vergoeden“, eischte de schoorsteenveger. ☼ „Waarvan?“ grijnsde de verlaten bruidegom, zich verkneuterend in de woede van den ander. „Mijn zakken zijn leeg“. ☼ „Mijnheer kan het van je loon aftrekken, dat je nog te krijgen hebt“. ☼ „Ik denk er niet aan mij met jullie ruzies te bemoeien“, weerde mijn echtgenoot beslist af. „Die vecht jullie maar onder elkaar uit“. ☼ „Heb je niets meer te vragen, Herr Wachtmeister? Het werk wacht op mij, ik moet weg“. ☼ „Neen mijnheer“. ☼ „Kom vriend“ — dit op barschen toon tot zijn arrestant — „we gaan“. ☼ „Best“, was het gelaten antwoord, „doch eerst wil ik de Herrschaft bedanken voor de goede dienst, die ik hier gehad heb. Mijnheer, mevrouw, . . . we kregen ieder een hartelijken handdruk . . . vergellts Gott fuer den guten Platz, und wenn ich wieder frei bin, besuche ich Sie mal gelt“. ☼ „Goed Peter, tot ziens dus“, antwoordden we lachend, waarop onze ossenknecht opgewekt met den politiemans naar zijn nieuw tehuis verdween.

M. VAN ITTERSUM-VAN ITTERSUM

DE PATROON DER JAGERS

(Slot van blad. 519)

ONDER den indruk van welken aanblik hij boog en speer en jachtmes van zich werpt en van nu af de genoegens der wereld versmaadt, een besluit, waartoe hij, volgens een andere lezing, gebracht werd door den dood van zijn schoone en beminde vrouw Floribane. Hoe dit zij, later zetelt hij als bisschop te Luik en draagt hij het zijne bij tot kerstening van de bevolking der Ardennen. Hij sterft te Tervueren in het jaar 727. Uit het bovenstaande laat zich verklaren waarom Hubertus in de kerkelijke kunst steeds uitgebeeld wordt met een jachthoorn en zijn attriboot een hert met een kruis tusschen het gewei is, zooals hij o.a. voorkomt op de gewelfschildering in de Groote Kerk te Naarden. In nauw verband met zijn patronaat der jagers

staat het volksgeloof, volgens hetwelk hij beschermt tegen hondsdoelheid. Een ijzeren horentje, dat vooraf met een relikwie van Hubertus in aanraking is gebracht, werd als een cachet op het voorhoofd van den door een hond gebetene gedrukt. In het Museum voor Folklore te Antwerpen o.a. bevindt zich een dergelijk brandijzertje. ☼ Praktischer is het echter zich de dolle honden van het lijf te houden, waartoe deze bezweringsformule opgeld deed:

Ik kwam al over Hubertus' graf
Zonder stok of zonder staf.
Kwade hond, sta stille,
Het is Hubertus' wille!

☼ Ook ontbreken in genoemd museum de Hubertus-broodjes, door 't volk kortweg „Huibjes“ genoemd, niet. Zij hebben den vorm van een vignet met horentje. Deze broodjes laat men op Hubertus' naamdag in de kerk wijden om ze vervolgens als talisman tegen hondsdoelheid bij zich te dragen. Ook pleegt men op 3 November deze broodjes op de nuchtere maag te eten, zooals wij in den bekenden Calendrier Belge van Von Düringsfeld lezen: „Dans les villes on achète ce jour de petits mollets qui 's appellent aussi Sinte Hubert broodjes et qui se mangent à jeun!“ ☼ Een eigenaardige ceremonie, nog lang in zwang gebleven, bestond in de zegening der jachthonden, waartoe de dieren tot de trede van het altaar geleid en vervolgens met wijwater besprenkeld werden. Aldus geschiedde nog in 't jaar 1879, toen de opperjager van den hertog van Aumale te Chantilly de jachthonden van zijn heer liet zegenen.

F. W. DRIJVER